

Sagadis toimunud **Põhjamaade käsitöölaager** andis meile võimaluse tutvustada rahvuslikku käsitööd ligi 70 harrastajale seitsmelt erinevalt maalt. Kohal olid käsitööhuvilised, kes tuttavad käsitöötraditsioonidega paljudes maades ja kellel seljataga kogemus teistestki Põhjamaade suvekursustest. Tulime oma ülesandega edukalt toime – saime kinnitust, et meil on professionaalsed õpetajad ja oskused suuri ettevõtmisi lodusalt korraldada. Kursuslasi üllatas meie kaunis käsitöö ja meistrite rohkus. Tänu on vastastikused, sest tõine atmosfäär kursustel ning heatasemeline valminud tööde näitus rääkis ettevõtmise edust nii õpetajate, korraldajate kui õpilaste poolelt.

Käesoleva aasta üks suurimaid korraldamisekuid rahvusliku käsitöö edendamisel oli **Alaliitude nõukoja moodustamine**. Käsitöömeister vajab just oma valdkonnas rohkem teavet teiste tegemistest nii Eestis kui Euroopas.

Infopanga koostamine ja üksteise tegemisest rohkem teada saamine, ühiste näituste ja vajaliku koolituse korraldamine ongi moodustatud alaliitude peaülesanne lähiaastateks. Nõukoja koosolekul pakuti välja ka uus idee: käsitöövaldkonna laiapõhjaliseks tutvustamiseks korraldada maakondades uus ettevõtmine - **Ring ümber käsitöö**. Ühel kindlal päeval on konkreetse maakonnas avatud tegutsevad meistrikojad, poed, näitused jne. Ettevõtmine annab nii kohalikele elanikele kui selleks kohale sõitnud külalistele võimaluse põhjalikumalt tutvuda kohaliku käsitööga. Loodame, et uudne ettepanek leiab õige pea rakendust paljudes maakondades...

Käsitööliidu taasloomisest alates on üks meie märksõnu olnud koostöö. Sellel kevadel allakirjutatud **koostööleping Eesti Rahva Muuseumiga** lisab kindlust ja usku rahvuslike käsitöötraditsioonide edasikestmisele. Õppepäevad muuseumis, meie aastateemat ja

konkurse toetavad trükised aitavad käsitöömeistritel leida vajalikku inspiratsiooni ja tuge rahvakunstist.

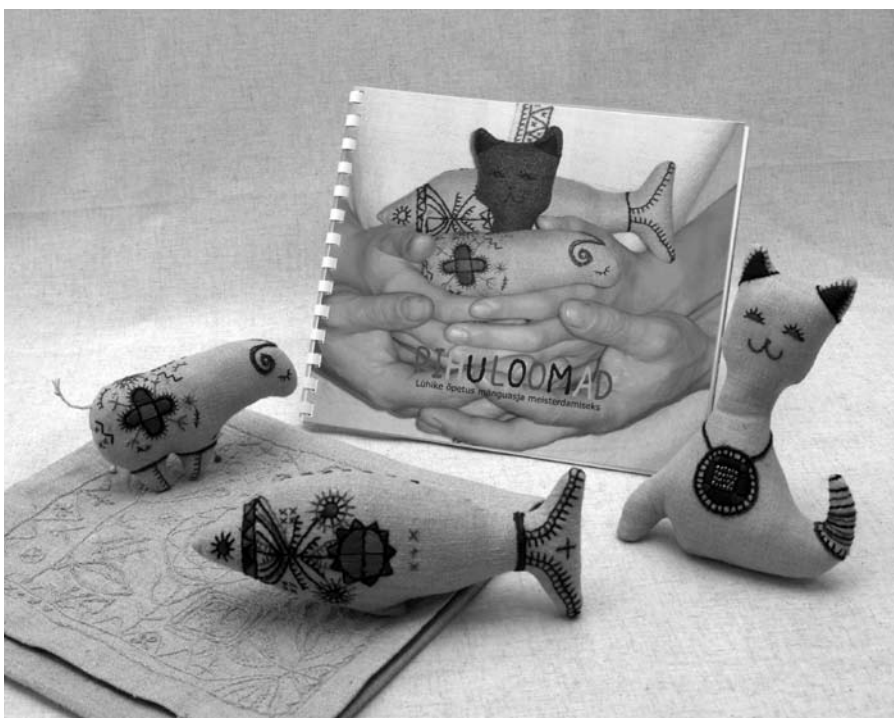
Konkurss eesti-mängu-asi rohke osavõtu ja ilusate töödega kinnitas veel kord, et oleme õigel teel. Kahjuks napib endiselt raha võidutööde tootmisel juurutamiseks ja nii jõuabki käsitööpoodi liiga vähe uusloomingulist käsitööd.

Rõõmu teeb, et oktoobris jõuti maakondliku **keskseltsini Lääne-Virumaal**. Käsitööliidu struktuuris on toimunud samuti muudatus: lisaks maakondlikele seltsidele/ühendustele võivad käsitööliidu liikmeks olla edaspidi ka **käsitöökeskused**, kus kõrvuti koolituse, konsultatsioonide ja näitustega peaks toimuma ka käsitöö müük. Rahvuslik käsitöö kui kultuurinähtus ja elatusallikas vajab paikkondlikust eripärast tulenevat käsitlust, valdkonna infopanga koostamist ja toimiva võrgustiku loomist. Maakondlik keskselts saab tulemuslikult toimida aga siis, kui seltsi asju korraldab kas või osaliselt tasustatud töötaja. Kuidas ja millal jõuame selleni, mis Põhjamaades juba aastakümneid edukalt toimib?

Jaanuaris saab **15 aastat käsitööliidu taastamisest**. Mais kohtume siis Otepääl, et sellest rääkida, aastateemaga - *Rahvariide pealiskõivas* - seonduvaid ettekandeid kuulata ning Valgamaal traditsioonilist käsitööpäeva pidada.

Enne aga kohtume kümnendal mardilaadal, veebruaris volikogul, ja game välja järjekordse *Pärandihoidja* auhinna ja täiendame oma oskusi talvistel koolituskursustel.

Liivi Soova,
käsitööliidu juhatuse esimees

Konkursi eesti-mängu-asi võidutöö, Christi Küti pihuloomad.

Kokkuvõtteid konkursist eesti-mängu-asi

Milline siis on eesti mänguasi? Konkursil osalenute nägemuses on see valdavalt pehme, soe, villane, rõõmsavärviline, lapsesõbralik ja rahvuslik.

Konkursile laekus 117 autorilt 164 mänguasja. Žürii koosseisus Tiia Toomet (esimees), Mare Hunt, Maasike Maasik, Saima Loik, Mait Laas ja Raul Erdel tegi järgmise otsuse.

I koht **Christi Kütt** – Pihuloomad koos õpetusega nende valmistamiseks

II koht **Maaja Kalle** - Pallipesakond
Riin Oidekivi – Hobusemäng

III koht **Projekti Käsitööga tööle Võru töörühm** – ka-LEID-o-skoop
Projekti Käsitööga tööle Tartu töörühm – Nööbid ja nöörid
Kristina Libe – Õllekannumäng ja Muhu lapimäng
Nele Hanson – Mõista, mõista

IV koht **Thea Tõnupärt** – Vaak ja Kaaga
Kersti ja Mati Loite – Viru vise
Maaja Kalle – Kindakirjalised
Karin Merilo – Kedre kepsutaja
Malle Valli - Unelambad
Reelika Käär – Mõmmik

Eripreemiaid jagasid mitmed asutused, ettevõtted, ajakirjandusväljaanded ja eraisikud 25 autorile. Oma lemmiku valisid välja Tartu Mänguasjamuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Tallinna Ettevõtlusamet, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet, Unisef Eesti Rahvuskomitee, Eesti Käsitöö Maja, Kodukäsitöö OÜ, Eesti Lapidöö Selts, Nukufilm OÜ, Kondase Keskus, Tallinna Rahvaülikool, ajakirjad Kodukolle ja Maakodu jt.

Konkursi eesmärk oli saada rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid uusi tänapäevaseid ja arendavaid mänguasju, mis pakuksid huvi erinevas eas lastele. Ühtlasi oli soov kaasa haarata võimalikult palju inimesi, panna mõtlema ja tegutsema, et mitmekesistada meie käsitöövaldkonda ja et meie mänguasjad jõuaksid lõpuks ka käsitööpoodidesse.

Tartu Mänguasjamuuseumi direktori ja konkursi žürii esimehe Tiia Toometi arvates konkurs õnnestus ja seatud eesmärgid täideti. Mänguasi on teatavasti väga tähtis asi, mängib lapse arengus olulist rolli. Mänguasjapoed on küll pilgeni täis, kuid... valitseb plastmass, võõrapärasus. Me tahtsime eesti mänguasja.

Milline siis on eesti mänguasi? Konkursil osalenute nägemuses on see pehme, soe, villane, valdavalt tekstiilmaterjalist, palju oli kasutatud vilti. Rohkesti pakuti mõnusaid armsaid kaisuloomi väiksematele, hästi palju nukke, päris tillukesi ja lausa lapsesuurusi.

Konkursi eesti-mängu-asi võidutööde näituse avas Tartu Mänguasjamuuseumi direktor Tiia Toomet (esiplaanil).

Võru Kunstikooli käsitööringi 5.-6. kl. õpilaste valmistatud nukud said konkursil mitu eriauhinda.

reid ja kunstnikke kui ka algajaid-katsetajaid. Rõõmustab laste endi osavõtt.

Aktiivselt osalesid projektist Käsitööga tööle osavõtjad. Nende esitatud 50 tööst valis projektipoolne žürii esotsas Kärt Summatavetiga välja 16 paremat. Neist kolm jõudsid ka üldarvestuses auhinnalisele III kohale, liiks langes nende osaks ka mitu eriauhinda.

Millest puudu jäi? Hea oli küll see, et esindatud olid erinevat liiki mänguasjad, kuid valitsesid siiski nukud, seejuures ei olnud tasemel vahetatavate riiega nukku. Vähe oli poistele suunatud töid, vähe oli puutööd. Olid ju meie esivanemate traditsioonilised mänguasjad põhiliselt puust. Edaspidi tuleks enam mehi kaasa haarata. Mõnel juhul jättis soovida ka kvaliteet.

Kokkuvõttes võib aga öelda, et selles mängus kaotajaid ei olnud. Toremaid töid oli rohkesti, kuid kahjuks ei mahtunud kõik auhinnatute hulka. Esiletõstmist väärinuksid veel paljud.

Kõik konkursile saadetud tööd on pildistatud ja koos oma lugudega käsitööliidu arhiivis. Võidutöödest on koostatud ja kirjastatud kataloog, kust saab täpsemat teavet nii tööde kui ka nende autorite kohta.

See konkurss on selleks korraks läbi. Suur tänu kõikidele osalejatele! On aeg hakata valmistama järgmiseks konkursiks.

Õppepäev ja kursused

Eesti Rahva Muuseumis
24. nov. 2006.a.

- 10.00 – 11.00 Kogunemine Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas Kuperjanovi 9, Tartu. Hommikukohv ja tutvumine Reelika Kääri rahvuslike kottidega, mis on eksponeeritud töötoas.
- 11.00 – 11.15 Liivi Soova – Käsitöoliidu konkursid.
- 11.15 – 12.15 Eevi Astel, ERM-i vanemkoghoidja - **Taskud vöole, kotid kätte rahvariideid kandes** (ülevaade ERM-i kogudes olevatest kottidest)
- 12.15 – 13.15 Reelika Käär, Viljandi Kultuuriakadeemia diplomand 2006 a. "Rahvuslikud kotid" (ülevaade lõputööst)
- 13.15 – 13.30 Kohvipaus
- 13.30 – 14.30 Tutvumine püsinäitusel rahvarõivaste ja kottidega Reet Piiri juhendamisel ja näitusega "Pilt kangal" - Aet Ollisaare ja Aino Kajaniemi gobeläänid.
- 14.30 – 16.30 **Lõuna** omal käel linnas.
Vaba aeg, näitused linnas või muuseumis, lõngapood, raamatupood jne.
- 16.30 – 18.30 Kohtumine Antoniuse Gildi meistritega.

NB! Tartusse ja tagasi sõidame koos rongiga – **KUDUMISVAGUNIS**. Kõigil võtta kaasa pooleliolev kudumistö (sõit prii). Seltskonnaga võib liituda Tapal, Tamsalus ja Jõgeval. Rong väljub Tallinnast 7.43 ja tagasi Tartust 19.43.

Info ja registreerimine nii rongisõidule kui ka õppepäevale hiljemalt 20. novembriks tel. 6604 772 , 51 87 812 või info@folkart.ee

Kursused Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias rahvusliku tekstiili õppetooli täiendkoolitusosakonna kursused: *Kotid kihnu moodi* 18. november; *Kotid muhu moodi* 16. detsember; *Nõeltehnikas kott* 20. jaanuar; *Heegeldatud kott* 17. veebruar; *Telgedel kootud kotid* 17.märts. Info ja registreerimine: 43 55 248, gerly@kultuur.edu.ee

Õnnitleme!

Käsitöoliidu projektijuhti
Liina Veskimägi-Ilistet
poja Raimondi sünni puhul!

Eesti Rahva Muuseumi
vanemkoghoidjat **Eevi Astelit** ja
käsitöömeister **Ulve Kangrot Jakob**
Hurda auhinna saamise puhul!

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kuulutab välja konkursi

eesti-oma-märss – sehvtikotist kohvrini

Kunstnikud, käsitöömeistrid ja ettevõtjad!
Olete oodatud osalema konkursil, mille eesmärgiks on luua rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid uusi ja tänapäevaseid kotte ja taskuid, mida saab kanda nii argi- kui pidulike riiete ja rahvarõivaste juures.
Toimumise aeg: **oktoober 2006 – mai 2007**.

TINGIMUSED

- Eelistatud on naturaalsed materjalid
 - Töö ei tohi olla varem eksponeeritud
 - Soovitame toote sidumist paikkondliku legendiga
 - Hindamisel arvestame töö kvaliteeti
 - Üks autor võib esitada konkursile kuni kolm erinevat tööd
- Konkursil osaleja võib arvestada, et korraldajad peavad silmas võimalust toetada võidutööde edaspidist tootmist

Käsitöoliidul on õigus teha ettepanekuid täiendavate lepingute sõlmimiseks tööde autoritega.

Konkursi edukaks õnnestumiseks korraldatakse õppepäevi.

Konkursid maakondades mais 2007. Korraldavad maakondade käsitööseltsid/ühendused.
Võidutööd kuulutatakse välja 29. mail 2007.
Tööde esitamise viimane tähtaeg **lõppkonkursile** on 14. mai 2007.

Tööle tuleb lisada märgusõna (kinnitatud töö külge), eseme lugu (materjal jm.) ning märgusõnaga kinnine ümbrik, milles on autori nimi, tel., aadress, E-post, pangarekviisidid.
Konkursi auhinnafond on 50 000 krooni.

Lõppkonkursi parimaid töid eksponeeritakse Eesti Käsitöö Majas 29. maist 18. juunini 2007

INFO: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Tel. 6 604 772,
faks 6 409 087
E-post: info@folkart.ee

Täname!

- Põhjamaade käsitöölaagris kursusi korraldanud õpetajaid
- **Anu Randmaad** rahvarõiva alaliidu eduka juhtimise ja suvekursuste korraldamise eest
- **Kristi Tederit** käsitöömeistrite alaliidu suvekursuste korraldamise eest
- **Anne Ütti, Kristel Põldmad** ja **Liina Veskimägi-Ilistet** kangakudujate õppe- ja infopäeva korraldamise eest Põltsamaal
- **Olga Kublitskajat** rahvusvahelise niipiltsi seminari korraldamise eest Narvas

Konkursi saarte-keha-kate tulemused

Mõte võtta tänavu Vormsil toimunud Eesti saarte IV folklooripäevade kavva rahvuslike riiete teema tekkis eelmisel aastal Hiiumaal folklooripäevadel, kus peateemaks oli "Rahvariiete ja rahvuslik riie läbi aastate". Tõdesime järjekordselt, kui ilusad ja uhked mustrid, värvid, tikandid on meie saarte rahvarõivastel. Miks mitte kasutada seda ajatut nähtust, mille peale ajahammas ega moemuutused ei hakka, meie igapäeva- ja peorõivastuses.

Nii tekkiski konkursimõte, inspiratsiooni saime Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu analoogilisest konkursist. Eesmärgiks seadsime rahvakunsti ja käsitöötraditsioonide toel tänapäevaste rõivaste loomise. Konkursi korraldas Eesti Saarte Naiskogu.

Konkursile saabus 21 tööd 16 autorilt. Autoreid oli Saaremaalt, Muhust, Hiiumaalt, aga ka Tallinnast, Põlvamaalt, Jõgevamaalt ja Viljandist.

Erapooletu žürii (esimees Kristina Rajando) valis välja parimad.

I auhinna said **Margit Sondberg** ja **Lembe Sihvre Tallinnast**. Nende töö koosneb kahest Saaremaa ja Hiiumaa kuubede lõikeil valmistatud tikanditega laikuuest ja kolmest mütsist. Mütside inspiratsiooni allikaks on olnud ratas- ja sariküllid ning Hiiumaa tanu.

II auhinna said kaks autorit: muhulane **Anu Kabur** ja saarlane **Ülle Sepp**. Anu Kaburi töö koosneb neljast rätist ja ühest kootud mütsist. Nende praktiliste peakatete eeskujuks olid rahvarõiva tanud, kaunistuseks Muhu tikand ja pits. Ülle Sepa tööd olid telgedel kootud pleed ja Anseküla kihelkonnast vestid ainetel kootud seelik.

Konkursi saarte-keha-kate võidutööd ja nende autorid Margit Sondberg (vasakul) ning Lembe-Maria Sihvre.

III auhind läks **Sirje Elleri** tööle, mis on valmistatud ERM-is olevate Hiiumaa kootud kampsunite ainetel. Hiidlased kutsuvad seda missjakuks.

Ergutusauhinna sai **Malle Valli** Põlvamaalt seeliku eest, mis valmistatud linasest ja puuvillasest niidist kangakudumise, heegeldamise ja kõlavöö tehnikates inspireerituna Muhu seelikute.

Konkursi tööd olid eksponeeritud Kuresaare ja Tallinnas Eesti Käsitöö Majas.

Laine Tarvis,
Eesti Saarte Naiskogu esinaine,
konkursi peakorraldaja

Kommenteerib konkursi žürii esimees Kristina Rajando:

Arvan, et konkurss saarte-keha-kate on oluline kui osa või järg konkursile eesti-keha-kate. Piiritletud saarte teema aitab rohkem keskenduda kindlale piirkonnale, mis omakorda toetab vahvate leidude taasleidmist. Ja et ei kaoks huvi ja oskus lugeda pärimuslikku tekstiili ja rõivast nii verbaalsete kui visuaalsete allikate põhjal, soovitan konkursi korrata. Meie žürii oli väga põhjalik ja otsused üksmeelsed.

Konkursil oli palju häid lahendusi, kus meistrid endisaegset tänapäevaseks umber nuputasid. Toredad on need leiud, mis on ajatud ja mida on võimalik meie aega tuua ka üks-ülehe kopeerides. Selle konkursi üks üllatustöö minu jaoks oligi Hiiumaa kampsun missjaku, mida autor esitas kui muuseumileiu võimalikult ligilähedast koopiat. Pikk-kuubede ja peakatetega võidutöö oli kaunilt ja originaalilähedaselt välja peetud ning tänapäeval vähem levinud rõivaosade valik igati õigustatud.

ditsiooniliste või tänaseks ununenud käsitöötehnikate taaselustamine nii Eestis kui ka Soomes. Meil valiti käsitöötehnikatest välja kõlavöö- ja nõeltehnik, pakutrükk ning tohutööd. Suvel toimusid õpitoad ja praegu tegeldakse meenete loomisega.

Projekti tulemusi saab näha 2007.aasta lõpul korraldatavatel näitustel Tartus ja Turus. Kavas on mõlema linna arheoloogiliste leidude kõrval näidata ka neist inspireeritud käsitöötooteid ning muuseumipedagoogilisi materjale.

Virve Tuubel,
projekti käsitöö osa koordinaator

Ajalugu linnas

Eesti – Soome koostööprojekt

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on kaasatud toetajaliikmena Soome – Eesti ühisprojekti Ajalugu linnas. Lisaks käsitööle tehakse koostööd arheoloogia ja muuseumipedagoogika alal. See on Pärnisuomen (Varsinais-Suomen) ja Eesti muuseumide ning käsitöölaliste koostööprojekt, mis kestab 2007. aasta lõpuni. Projekti põhipartneriteks on Turu maakonnamuuseum ja Tartu linnamuuseum. Lisaks osalevad projektis Eesti poolt Antoniuuse Gild, Eesti Ajaloomuuseum, Eesti Põllumajandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Narva Muuseum, Pärnu Muuseum, Tartu Kõrgem Kunstikool, Tartu Mänguasjamuuseum ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

Iga tegevusala puhul püütakse leida uusi lähenemisviise mõlema maa kogemusi kasutades. Projekt pakub ka huvilistele rohkelt

Projekti üks eesmärke on ununenud käsitöötehnikate taaselustamine. Teiste väljavalitute seas on ka tohutööd.

tegevust: korraldatakse näitusi, seminare, töötubasid, antakse välja kirjandust.

Käsitöövaldkonna tööd korraldab Eesti Rahva Muuseum. Koostöö eesmärk on tra-

Põhjamaade käsitöölaager

Põhjamaade käsitöölaager Sagadi mõisas oli kui õpetaja ja õpilase unistus. Inspireerivas keskkonnas õpetada huvilisi ja saada uusi muljeid, kontakte ja ideid – mida veel oskaks tahta. Ainult loota, et selline kokkusaamine muutuks järjepidevaks. Suur ja pingeline korralduslik eeltöö on kindlasti kogemus, mida saaks taaskasutada. Täna neid, kes selle raske töö olemise neil päevil nii kergeks tegid.

♦ Niisugused olid laagris osalenud õpetaja, tekstiilikunstnik Riina Tombergi muljed.

Minu märksõnad Põhjamaade käsitöölaagris olid soojus, imeilus ilm, ilus vana mõis, äärmiselt positiivne suhtumine. Ja hoolimata sellest, et enamiku osalejate emakeel polnud inglise keel, mis kujunes laagri töökeeleks, saadi suurepäraselt hakkama. Nii et – käsitöömaailmas pole sõnu vajagi, suur hulk head tahet korvab igasugused keelebarjäärid. Kõige rohkem hämmastas mind, et inimestel on tõeline tahtmine sõita riigist riiki ja teha terve nädal kohalikku käsitööd. Valminud tööd olid selle tõelise tahtmise parimaks tõestuseks.

♦ Lembe Sihvre, Rahvakunstiklubi õpetaja, õpetas laagris nukke meisterdama.

Õhustik käsitöölaagris oli suurepärase. Kuigi tööpäevad olid pingelised ja õues valitses tõeline leitsak, olid kõik hommikul õhinaga valmis uut tööd alustama. Tundus, et osalejate huvi neile pakutava vastu oli suur. Minugi töötoas oli inimesi, kes soovisid töötada hilisõhtuni välja. Kuigi me ei osanud üksteise keelt, olid meil ühised huvid ja saime üksteisest suurepäraselt aru. Kindlasti osaleksin sellises laagris ka edaspidi, võimalust töö-

Põhjamaade käsitöölaagris siidimaali kursusest osavõtjad oma töödega.

tada niisuguse rahvusvahelise seltskonnaga ei pakuta just sageli.

♦ Käsitööõpetaja Maaja Kalle töötoas said osalejad tegelda nõelviltilmisega.

Nädal Sagadis koos sõbralike rõõmsameelsete ja toredate inimestega kuuest erinevast riigist andis tugeva positiivse laengu kogu talveks. Valiku tegemine 17 erineva kursuse seast oli päris keeruline. Valisin nõelviltilmise, nuku õmblemise, vilditud lillede tegemise ja tiffanikursuse. Väga hea oli, et terve päeva sai tegelda ühe teemaga, nii ei jäänud midagi pooleli. Ühisnäitus laagri lõpus oli tööderohke ja huvitav. See oli laager, kus sai käsitööd teha, silmaringi laiendada ja uusi sõpru lei-

da. Loodan, et saan nendega taas kohtuda tuleval suvel Rootsisis.

♦ Need olid Kuressaare käsitööõpetaja Tiia Küti muljed.

Üllatav, kui hästi sobisid omavahel erinevate riikide inimesed ja kui suure mõnuga nad näputööd tegid. Veel üllatas, kuidas teiste maade tegijad meie vanu pitsimustreid hoopis omamoodi lugesid ja tõlgendasid. See oli vahva. Kindlasti osaleksin edaspidigi sellises laagris nii õpilase kui õpetajana.

♦ Pitsimeister Ulve Kangro.

Traditsiooniline Põhjamaade käsitöölaager toimus esmakordselt Eestis Sagadi mõisas 8.-14. juulini. Osavõtjaid oli seitsmest riigist.

Esimesel päeval külastati Tallinnas keskaja turgu ja tutvuti meie rahvusliku käsitööga Eesti Käsitöö Majas.

Neli päeva oli pühendatud käsitööle. 17 õpetaja juhendamisel korraldati 17 erinevat kursust, mõni neist kaks korda. Kokku oli kursusi 30.

Igal õhtul toimusid eesti rahvusliku käsitöö erinevate valdkondade presentatsioonid ja kontserdid.

Ühel päeval käidi ekskursioonidel Rakvere linnuses ning Palmse ja Vihula mõisas.

Järgmisel aastal toimub käsitöölaager Rootsisis, 2008. aastal Islandil.

Korvipunumise kursus käsitöölaagris. Esiplaanil punujad Norrast, vanaisa Sigurd ja lapselaps Sjur Aartun.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis

on iga kahe-kolme nädala tagant uus **näitus**. Täpsemat teavet saab meie kodulehelt. Esimesel poolaastal on veel pakkuda mõned vabad kohad.
Info tel. 6 604 772 või info@folkart.ee

KÄSITÖÖPÄEV PÄRNUS

Käsitööliidu traditsioonilisi käsitööpäevi on nüüdseks peetud üksteist korda. Tänavu said huvilised kokku 5. mail Pärnus, seekord vaid üheks päevaks. Et aga eelmisel päeval oli Pärnu Kontserdimajas konverents "Väärikas rahvariie", millest ka suur osa käsitööpäevalisi osa võttis, kogunes neil päevil suvepealinna ligi poolteistsada käsitööhuvilist.

Kokkutulek algas piduliku lipuheiskamisega Nooruse Maja õuel. Tervitustele ja väikeste taidlejate etteastele järgnes töine tegevus. Nooruse Majas ootasid külastajaid ees kohalike käsitöötajate tööde näitus ja õpitoad.

Esmamulje näituselt – nii palju ilusat pitsi! Pärnu Pitsistuudio meistrite tööd katsid mitu suurt stendi. Imekaunis õrn niplispits, erinevates pitsitehnikates katted, padjad, laudlinad... Häädemeeste Martade väljapanekus püüdsid pilku suured heegeldatud päevatekid.

Pärnu- Jaagupi käsitööring esitles kauneid tikandeid. Hardangel-, rišeljö- ja ažuurtehnikas valminud suuremad ja väiksemad linikud, laudlinad jm. esemed olid selle ringi staažika juhi ja juhendaja Vaiki Kaldmäe ning tema õpilase Helle Puusepa tööd.

Pärnus tegutseb aktiivselt projekti Käsitööga tööle töögrupp, kes tutvustas oma seni õpitud ja tehtut. Neil oli välja panna telgedel kootud esemeid, varraskudumeid, mitmesuguseid nukke.

Õpitubasid tegutses õige mitu ja huvilisi jätkus igale poole.

Pärnu käsitööpäeva korraldajad (vasakult): Nooruse Maja direktor Uudo Laane, pitsimeistrite alaliidu juht Eeva Talts, käsitööliidu juhatuse esimees Liivi Soova ja portselanimaalijate seltsi juht Mai Kolossova. Tema käes on "teatepulk", mis anti üle järgmiste käsitööpäevade korraldajale Valgamaale.

Portselanimaalijate seltsi Lüster juht Mai Kolossova näitas, mismoodi need kaunid lilled tassile või taldrikule tekivad. Pitsistuudio juhendaja Eeva Talts jagas seletusi niplispitsihuvilistele. Niplis- ja süstikpitsi õpetasid ka Ülle Lääts ja Meida Tuulik. Milliseid tehnikaid kasutasid käsitöömeistrid keskajal? MTÜ Tulilind juhi Maris Aidaku abiga võis sellest ettekujutuse saada kirjanduse vahendusel. Kuidas dekoreeritakse mune Ungaris, seda näitas praktiliselt ette Annely Raev. Nukumeister Tiiu Haas õpetas, kuidas veerandtunniga väikese nukukese saab meisterdada. Lapitöö nippe näitas Maia Laik. Kõik nad tegutsevad Tulilinnus.

Pidevalt tungles huvilisi Mercedes Merimaa laua ümber. Laual oli hulk pudeleid-purgikesi põnevate siltidega: Saja haiguse salvei. Südame tugi.... Pakuti võilillekohvi.

Kuidas tõsta vastupanuvõimet, saada jagu väsimusest, kuidas võidelda haigustega? Neile küsimustele on Mercedes Merimaa, Soomra küla Jänese talu perenaine, kelle huvialad on mahepõllundus ja ravimtaimed, leidnud vastuse loodusest.

Päeva lõpetas väike kontsert Nooruse Maja taidlejatelt.

Käsitööpäeva aitasid korraldada MTÜ Rääma Noorte Ühing Noorus, MTÜ Lüster, MTÜ Tulilind ja Pärnu Pitsistuudio. Projekti juht oli Eeva Talts.

Traditsiooniline teatepulk, milleks seekord oli suur maalitud portselanvaas, anti üle järgmiste käsitööpäevade korraldajale Valgamaale.

**XII käsitööpäevad toimuvad
4.-5. mail 2007 Valgamaal**

Konverents ja käsitööpäevad Valgamaal

4. – 5. mail 2007

Käsitööliidu olulisemad ettevõtmised järgmisel aastal koonduvad Valgamaale. 2007.a. möödub Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu (tol ajal Eesti Kodutööstuse Edendamise Keskseks) taastamisest 15 aastat. Selle tähistamiseks toimub Otepääl 4. mail konverents, kus räägime viieteistkümnest taastegutsemise aastast ja tänane asjaosalisi. Valmib ka trükis käsitööliidu nende aastate tegemistest ja tegijatest.

Teine osa päevast on pühendatud aastateemale - rahvariide pealisrõivas. Ettekandjaid on nii Eestist kui Soomest.

5. mail on traditsiooniline käsitööpäev, mis algab maakondade laadaga ja lõpeb kohalike käsitöömeistrite tööde tutvustamisega maakonna eri paigus.

Täpne päevakava alates jaanuarist kodulehel www.folkart.ee
Registreerimine peale volikogu veebruaris.

Eesti köök läbi sajandite

Põlva käsitööklubi selle suve suurim ettevõtmine oli osalemine projektis Eurovanker 2006

Eurovanker veeres läinud suvel 3. juunil Põlvamaale Hurmi järve äärde ning tõi sinna külalisi Hispaaniast, Soomest, Ungarist, Lätist ja muidugi Eestist, kokku üle 500 külalast. See oli külaelu edendava ja mitmesuguseid üritusi korraldava Hurmioru seltsi üks suuremaid ettevõtmisi. Projekti juht ja külaliste võõrustaja oli Kanepi valla Hurmi küla Savi turismitalu pererahvas Eela ja Arvo Jää.

Põlva käsitööklubi on Hurmioru seltsiga pidevat koostööd teinud ja oli ka Eurovankri üks korraldajaid. Selle suure ettevõtmise ühe osa moodustas näitus "Eesti köök läbi mitme sajandi". Näituse panid kokku Põlva käsitööklubi 20 naist Asta Tageli juhendamisel.

Et saada ettekujutust, milline on olnud eesti köök aegade jooksul, otsiti välja ja korjati ümbruskonnast kokku kõikvõimalikke vanaaegseid köögitarbeid. Näitusel olid vanad kohviveskid, petrooleumilambid, puukulbid ja -lusikad, suhkrutoosid, savikausid, vitsi-

Endisaegsed ja uued köögitekiitid näitusel "Eesti köök läbi mitme sajandi".

kud, kopsikud ning veel palju muud. Ühes korralikus köögis on peale pottide-pannade kindlasti ka mitut moodi tekstiilesemeid. Taludest õnnestus leida vanavanaemaaegseid köögitekiite - tikitud ja pitsidega kaunistatud käterätte, laudlinu, põllesid... Nende kõrvale paigutati võrdluseks tänapäevased esemed. Kõik see, mis praegusaja köögi tekstiili moodustavad, oli käsitööklubi naiste näputöö. Ömmeldi, tikiti, heegeldati... Põlled,

käterättide, laudlinade kõrval pakuti näiteks välja linasest riidest ravimtaimedekotikesed, mida peetakse palju paremaks ja kasulikumaks kui kilekotte.

Samas esitleti eesti rahvustoite, mis on samuti osa meie kultuurist. Oma toite tutvustasid ka külalised. Päev läbi podisesid pajad, särisesid pannid. Avatud olid ka talutoodete, linase riide, käsitööde müügikohad. Päeva sisse mahtus veel ulatuslik kultuuriprogramm, esinesid nii meie kui ka külaliste taitlejad.

Eurovankri korraldamise eesmärk oli tutvustada eestlastele Euroopa Liidu liikmesriikide kultuuri. Sest tavaelus kipub Euroopa Liit meile natuke kauges ja keeruliseks jääma, aga läbi rahvusliku laulu, tantsu ja rahvusköögi selgus, kui sarnased me tegelikult oleme. Teiselt poolt avanes hea võimalus tutvustada külalistele eesti rahvuskultuuri, meie kombeid, tavasid, sööke, jooke, käsitööd.

Vormsi villad vildiks!

Rahvusvaheline vildilaager Vormsi saarel 29.juunist 2. juulini sai teoks Eesti-Gotlandi ühisprojekti raames. Osalejaid oli üle 30. Eestipoolsed korraldajad olid studio Felt in, Vildiarenduskeskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Tallinna Käsitöökeskus ja Vormsi käsitööselts. Rootsist olid kohal aktiivsed naised Gotlandi käsitöömajast ja Soomest kaks vildikunstnikku Roderick Welsh ja Karoliina Arvilommi. Roderick on rahvusvahelise vildiassotsiatsiooni (IFA) Skandinaavia sektiooni juhataja ja tema abikaasa Karoliina tuntud viltvaibameister.

Ettevõtmise kandev idee oli õppida tundma kohalike talunike villa ja seda töötlemata kujul, iidsel hobuvildi meetodil viltida.

Hobujõul vildivalmistamine on normaadi vana traditsioon. Et vildi emamaal Mongoolias on isegi jurtaid vildist, on sealsed viltjad leiutanud selle töö lihtsustamiseks erilise meetodi – vilt valmistatakse ratsutava hobuse taga rullis. Eestis on seda meetodit kasutanud vaid paar inimest. Meie õpetajaks oli Arne Rütter, kes on oma kodutalul sel viisil valmistanud sadu ruutmeetreid vilti.

Meie suureks rõõmuks osutus Vormsi lammaste vill heaks ning seda andis edukalt viltida ka pesemata ja töötlemata kujul. Toorvillast viltimisvilla saamiseks tuleb seda puhastada, sorteeda, tuulata või näppida.

Villalale on teatavasti võimalik lisada viltimisel mitmesuguseid loodusmaterjale. Seekord **kasutasime nõgesekiudu**. Kuidas

nõgesekiudu saada, seda õpetas meile Eelike Virve. Et protsess on küllalt keeruline, pole see tänapäeval igapäevane praktika. Kursusel osalenud naised pidid esmalt korjama mikrobusitaie nõgeseid, need ükshaaval lehtedest puhastama ja varred koorima. Kooritud varred tambiti pehmeks ja keedeti puutuhka sisaldavas leeliselises vees. Saadud ilus rohekas pehme kiud muutub päikese käes pleekides säravvalgeks. Sellest kiust on kuivatamise ja kraasimise järel võimalik valmistada nii nõõri, niiti kui lõnga. Meie kasutasime seda villa lisandina viltimisel.

Teine võimalus on **lisada villale turba-kiudu**. Turba villaga segamise ja viltimise töötuba juhendasid Liisa Kallam ja Liisa Tomasberg. Turvas on igati sobilik kiud tekstiilitöök, seda leidub aiandusturba söelumisjääkides ja seda moodustab taim nimega tuppvillpea (*eriophorum vaginatum*). Et turbast tekstiil sünniks, peab seda puhastama, kraasima ja villaga segama. Segust saab valmistada heiet, lõnga või vilti.

Rootslastel oli kaasas Gotlandi lambavilla, millest **õppisime tegema nn. lamba-**

Karoliina Arvilommi ja Roderick Welsh Soomest vildivad Vormsi lammaste villa.

nahku. See meetod on väga loomasõbralik, võimaldab ühelt lambalt saada täpselt nii palju nahku, kui palju kordi teda pügatakse. Nii saab villatööstus ära kasutada ka vähem väärtuslikud villakud, mis lamba seljas on juba pisut pulstunud.

Laagri lõpetas Roderick Welshi ülevaade vildiassotsiatsiooni (IFA) tööst.

Tihedalt sisustatud kolm vildipäeva said edukalt õnnestuda tänu lahketele võõrustajatele eesotsas Kristina Rajandoga. Suur tänu neile!

Liisa Tomasberg,
vildikunstnik,

MTÜ Vildiarenduskeskuse asutajaliige

❖ Alaliitude nõukoda

Kevadel loodud alaliitude nõukoda oli koos 22. septembril. Lähiaastate ülesanded:

1. Oma valdkonna tegijatest (meistrid, ühendused, väikeettevõtjad) infopanga koostamine. 2. Infovoldiku kirjastamine. 3. Ülevaatenäituste korraldamine (rahvakunstigaleriis Tallinnas või maakondades). 4. Koolituse korraldamine.

NB! Käsitööliidu aastaraamatus peaks kajastuma ka alaliitude tegevus. Ka meie kodulehel võiks edaspidi olla rohkem infot nende tegemistest.

❖ Rahvarõivameistrid

Alaliidu juhatus: Anu Randmaa, Luule Nurga, Mari Volmer

Käesolev ja ka järgmine aasta on rahvarõivameistrite alaliidule huvitavad ja tömahukad - on ju mõlemal aastal huviobjektiks rahvariided, sel aastal triibuseelik ja järgmisel ülerõivas. Alaliidu suvised ettevõtmised olidki seotud ettevalmistustega triibuseeliku näituste ja esitluste korraldamiseks sügisel.

Triibuseelik Järvamaa Muuseumis

Järvamaa Muuseumi ja Kesk-Eesti käsitööseltsi rahvarõiva nõukoja koostöona sai triibuseeliku aasta raames teoks näitus Paides Järvamaa Muuseumis. Juunis oli seal võimalik tutvuda Järvamaa kihelkondade ajalooliste ja tänapäeval valmistatud rahvarõivastega. Välja oli pandud esemeid kõigist kaheksast kihelkonnast.

Soovisime selle näitusega tutvustada Järvamaa rahvarõivaste mitmekesisust.

III rahvarõivalaager Tõstamaal

Rahvarõivalaagri korraldamisest Tõstamaa mõisas augusti algul on saamas traditsioon. Seekord olime koos kolmandat korda, 4. - 6. augustini. Osalejaid oli mitmelt poolt Eestist kokku tulnud üle neljakümne.

Hanila muuseumis tutvusime sealse rahvarõivaste väljapanekuga ja kohtusime kohalike rahvarõivahuvilistega.

Laagri põhiosaks oli osalemine rahvarõivaste valmistamise tehnikaid õpetavates töötubades. Et tänavu on aastateema triibuseelik, siis tegutses teiste kõrval ka seelikuõmblemise töötuba. Osa sai võtta värvitaimede matkast Tõstamaa ümbruses kulgeval looduse õpperajal.

Meie õpetajad olid Silvi Allimann, Maaja Kalle, Pilvi Kase, Efeline Liiv, Silja Nõu, Riina Piir, Riina Salm. Suur tänu neile ja ka kõikidele laagrilistele!

Anu Randmaa

Info tel. 56 682 283

❖ Pitsimeistrid

Alaliidu juhatus: Eeva Talts, Olga Kublitskaja, Pille Kruustik

Niplispitsi näitus-seminar

Rahvusvaheline niplispitsi näitus-seminar oli tänavu Pärnus 17. ja 18. juulil, sedakorda juba viies. Konkursitööks olid seekord lilled. Peaauhinna sai Lia Looga Tartust ja teise koha Ülle Lääts Pärnust.

Oma töid esitasid Eesti, Soome, Läti, Venemaa, Rootsi, Saksamaa ja Inglismaa pitsimeistrid.

Personaalnäituse tõi Pärnusse disainer Birgitta Hulterström Rootsist. Rootsist oli kohale tulnud ka Kristina Malmberg, kes tutvustas oma doktoritööd Eesti rannarootsi pitsidest. Loeng ühendati õppekäiguga Haapsalu Rannarootsi muuseumi.

Sallipäev Haapsalus

Haapsalu pitsimeistritel oli tänavu põhjust juubelit tähistada. Kümnendat korda toimus haapsalu salli päev. 5. augustil oli kuuraalis taas näitus, esitleti kauneid salle ja pleede.

Peeti maha ka sallikudumise võistlus. Võitsid kiiremad ja korrektsemad. Esikoha sai Evi Öövel Noarootsist. Teiseks tuli Lygija Suislep ja kolmandaks Anu Trumm, mõlemad Haapsalust. Edukalt läks ka sallioksjon.

Sallipäevi on kõik need aastad korraldanud Haapsalu käsitööselt.

Niplispitsi seminar Narvas

Esimene rahvusvaheline niplispitsi seminar toimus Narvas 27.-28. oktoobril. Ettevõtmise eesmärk oli niplispitsi ajaloo, tänapäeva ja tulevikuvõimaluste teadvustamine. Alustati juba eelmisel päeval Tallinnas, külastati Tallinna Ülikooli ja Eesti Käsitöö Maja.

Töö jätkus Narvas. Avati näitus, kus osalesid Sankt-Peterburgi Tarbekunsti Kõrgkooli ja Narva klubi Käsitöö kõrval ka Läti pitsimeistrid ühingust *Savija* ning pitsimeister Tamperest. Eestit esindasid Lia Looga Tartust, Aili Kuldkapp Raplast ja Pärnu Pitsistuudio. Oma kollektsiooni *Vanaema veimevakk* esitles Alla Meos.

Ettekandega esines Igor Tõnurist, kes andis süsteemse ülevaate Eesti rahvarõivaste juures kasutatavatest pitsidest. Peterburi Tarbekunsti Kõrgkoolilt oli huvitav ettekanne keisrinna Maria Fjodorovna lehviku valmistamise tehnoloogia taastamisest. Anti ka ülevaade Soome ja Läti pitsimeistrite töödest-tegemistest. Konkursi *Parim pitsikuduja 2006* võitis Lia Looga oma ehetekollektsiooniga.

Järgmine pitsiseminar Narvas otsustati korraldada oktoobris 2007.

Eeva Talts

Info tel. 56 453 401

❖ Käsitöömeistrid

Alaliidu juhatus: Kristi Teder, Albiina Eiber, Mare Sihvra

Alaliit koondab nii laste kui ka täiskasvanute käsitööringide juhte. Kokku saadakse kevadel infopäeval ja suvel õppelaagris.

Tikitud maailma võlu

Tänavune alaliidu suvelaager oli 15.-17. augustil ja seekord oli see pühendatud tikkimisele, teemaks *Tikitud maailma võlu*.

Õpetajad Anu Pink ja Resa Tiitsmaa viisid meid tikkimismaailma, kus ei olnud ühtegi mustrilehte ega etteantud näidist, reeglitest rääkimata. Tikkimisel pole piire. Kõike, mida annab joonistada ja maalida, saab teostada ka tikkides. Materjalideks peened siidniidid, efektlõngad, litrid, helmed, võrgud, suled, traadid ja mis kõik veel. Kolme päeva sisse mahtus loeng, kus räägiti tikandi sidumisest heegeldusega, tikkimisest linavildile, fototikandist, niidigraafikast jm.

Lõputööde näitus tõestas kindlalt, et tikkimine on looming. Laager andis jõudu alustada uut hooaega, et jagada saadud kogemusi käsitööhuvilistele.

Kristi Teder

Info tel. 52 63 156

❖ Kangakudujad

Alaliidu juhatus: Liina Veskimägi-Iliste, Kristel Põldma, Veinika Västriku

Eelmisel kokkusaamisel tekkis mõte liikuda alaliidu info- ja õppepäevadega mõnda maakonda, et tutvuda kohalike meisrite ja nende töödega. Seekord käidi Põltsamaal.

Kangakudumise ilu ja võlu

14. oktoobril toimus Põltsamaa Kultuurikeskuses vabariiklik kangakudujate IV õppe- ja infopäev. Ettevõtmise korraldasid Põltsamaa käsitööselt ja kangaring eesotsas Anne Ütiga ning toetasid Tallinna käsitöökeskus ja Kangastelje töötuba. Ühtlasi tähistas sel päeval Põltsamaa kangaring oma 45. aastapäeva. Täna staažikamaid ja kiideti usinamaid. Väljas oli kolm suurepärast näitust erinevalt tegijailt. Kohalik kangaring tutvustas oma loomingut kultuurimajas, teise näituse panid kokku Türi kudujad ja kolmanda üksiktegija Eevi Kuslap Kuremaalt.

Neljas näitus saadi kokku kohaletulnute kaasaõuetud töödest. See oli juba traditsiooniks saanud *Kangasulase* auhinna näitus. Salajase hääletuse tulemusel, millest võtsid osa kõik kohalolijad, kuulutati välja *Kangasulane 2006* ja selleks sai Dagmar Raiendi Nõmme kudumisringist. Dagmari töö oli pindpõimes vaip "Sügisene mets"

Lisaks näitustele olid kavas loengud. Tekstiilikunstnik Maasike Maasik rääkis värvusteooriast ning Viljandi Kultuuriakadeemia

õppejõud Reet Talimaa jagas õpetusi pleedi-
de ja õlakatete kudumiseks.

Toreda sisuka päeva tegi tõeliselt rikkaks en-
neolematult suur osalejate hulk. Kohale oli
tulnud 240 kangakudujat üle Eesti.

Kristel Põldma,
Kangastelje töötuba

Töenäoliselt toimub järgmisel aastal õppepäev
Kohilas. Kui aga kellelgi on soovi edaspidi
korraldada kangakudujate õppe- ja infopäev
oma kodukohas, võib anda sellest teada: kristel@
kangakudumine.ee või liina@folkart.ee

Info tel. 53 407 776

❖ Käsitöö väikeettevõtjad

Alaliidu juhatus: Kersti Loite (esimees), Riina
Maitus, Maire Matikainen, Aita Rõemus, Ülo
Kangro, Rein Kiviorg

Järgmisel aastal tahame alustada koostöös
EAS-ga käsitööettevõtjate tasuta koolitust.
Et koolitus toimuks õigetele inimestele ja va-
jalikel teemadel, ootame kõigilt huvitatutelt

- ettepanekuid ja soove, millist koolitust
oleks vaja
- täidetud organisatsiooni/asutuse an-
keeti, mille võib leida kodulehelt www.
folkart.ee (paber kandjal ankeedi saab
maakonna juhilt).

Täidetud ankeetide põhjal koostame käsi-
tööettevõtjate infopanga, mille alusel saame
ettevõtjatele edastada vajalikku informat-
siooni.

Kui soovite kursis olla käsitöömaailmas toi-
muvaga, saatke endast info käsitööliitu kas
posti, e-maili või faksiga 1. detsembriks.

Info: Kersti Loite tel. 51 437 95

❖ Käsitöö kolleksionäärid

Loomisel on uus alaliit, mis hakkab koon-
dama käsitöö kolleksionääre. Kindlasti on
meil käsitöötegijaid ja -huvilisi, kes on aas-
tate jooksul kogunud ja talletanud mitme-
suguseid käsitööesemeid, sealhulgas ka va-
naaegseid ja väärtuslikke. Kahjuks puudub
praegu ülevaade, kui palju võib selliseid kol-
lektsionääre olla. Peale käsitööesemete pa-
kuvad huvi ka mitmesugused töövahendid,
käsitööalane kirjandus jms.

Alaliidu eesmärk on kolleksionääride kaar-
distamine ja infopanga loomine. Samuti on
oluline leida võimalusi õppepäevade korral-
damiseks, mis pakuksid teavet käsitööese-
mete kogumise, hooldamise ja säilitamise
kohta.

Kindlasti leidub kolleksionääridel ka huvi-
tavaid materjale näituste korraldamiseks.

Kolleksionääride esimene kogunemine on
kevadel 2007.

Info: Ulve Kangro tel. 55 34 051.
ulvekangro@hotmail.ee

❖ Eesti Lapitöö Selts

1995. aastal astutatud selts korraldab kokku-
tulekuid ja näitusi igal suvel. Kaheteistküün-
nes kord oli tänava juulikuus Raplas. Seltsis
on praegu kirjas 53 liiget, Rapla kokkutule-

Kangakudujate alaliidu õppepäeval panevad Kangasulase auhinna näitust üles Anne Biters
ja Anu Sergio.

kule oli tulnud 46 üle Eesti. Neil kokkusaam-
mistel on uutest valminud töödest näitus,
õpitakse ja õpetatakse üksteisele uusi lapi-
töönippe, jagatakse oma oskusi töötubades.
Rapla kultuurimaja oli lapitööhuvilisi täis.
Ürituse tipp oli moedemonstratsioon. Jakid,
pluusid, kleidid, kotid – mida kõike võib lap-
pidest erinevates tehnikates kokku panna.

Info tel. 6 445 365 Anni Kreem.

❖ Eesti Seppade Ühendus

Pärnu Muuseumis oli juunikuus koostöös
Eesti Seppade Ühendusega näitus "Raua
lugu". Eksponeeriti Seppade Ühenduse,
Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli
ning Tartu Kõrgema Kunstikooli õpilastööde
paremikku ja lõputöid. Eesmärk oli näidata
tänapäeva sepa tootenägemust ja rahvapä-
randi kasutamist oma töödes.

Sellesuvine Seppade Ühenduse suurüritus
oli Pärnus hansapäevade raames. Avatud oli
sepanaela õpituba, toimus loterii, kus oli väl-
ja pandud hulk sepa väärastatud rauda igas
suuruses, kujus ja viimistlusastmes.

Järgmisel aastal on kavas Seppade Ühenduse
aastanäitus ja osalemine Pärnu hansapäeva-
del.

Info: Gunnar Vares, juhatuse esimees,
tel. 51 066 57
www.eestiseppad.ee

❖ Eesti Paeliit

Augustikuus oli praktiline paekonverents
"Rahvuskivi rahva kiviks Pandivere Paerii-
gis", millest võttis osa 158 paeuhuvilist. Kon-
verentsi peamiseks sihtgrupiks oli valitud
maarahvas, anti nõu paekivi kasutamiseks
kodu rajamisel. Pandivere paekaart ja selle
juurde kuuluvad andmebaasid tutvustavad
erinevaid paekivist rajatise ja näitavad kät-
te võimalusi nende kasutamiseks. Kavas on
Tamsalu paemurru renoveerimine lubjapar-
giks, kujundada sellest rahvusvahelise öko-
turismi objekt.

Info: Aivar Allikmaa, juhatuse esimees,
tel 50 35 141.

UUED MEISTRID

Eesti Käsitöö Maja rahvarõivatoas tegutsevad oktoobri algusest **Lembe-
Maria Sihvre** ja **Margit Sondberg**. Seal on väljas suur valik rahvuslikke mänguasju,
kaltsunukke, pehmeid loomakesi ja palju muud põnevat. Laias valikus on ka
rahvarõivadetaile ja lõbusaid rahvuslikke lasterõivaid. Koostöös Rahvakunstiklubi
meistritega on plaanis korraldada ka erinevaid meistrikodasid. Kõike, mis seal
tehakse, saab kohapeal osta või soovi korral tellida.

Platsiveere Meistrite käsitööpoe on avatud sisustustekstiili
studio Tekstiil ruumis, kus disainer **Monika Järg** näitab ja pakub praktilisi ja
omapäraseid sisustustekstiili tooteid: istepalle väikestele ja suurtele, trükitud ja
tikitud teekannusoojendajaid ning tassisalle, kootud ja trükitud kotte. Näha, osta ja
tellida saab ka põrandavaipu ja kangaid Alati on varuks üllatusi.

Antoniuse Õu

Antoniuse Õu on paik, kus kohtuvad ajalugu ja tänapäev.

Kirjalikes allikates mainitakse Tartu Väikegildi ehk Püha Antoniuse Gildi esmakordselt 1449. aastal. Väikegild koondas Tartu erinevate valdkondade käsitöölisi.

1990. aastate alguses tekkis mõte luua ajaloolise Väikegildi asukohas avatud kunsti- ja käsitöökeskus. 1996. aastal moodustasid kunstnikud Antoniuse Õue algatusrühma ja 1999. aastal loodi MTÜ Antoniuse Gild, mis kannab ajaloolise Väikegildi traditsioone ja ideid. Gildi põhiülesanne on Antoniuse Õue haldamine, eesti kunsti ja käsitöö edendamine ning Gildiga seotud kunstnike ja käsitöölise huvide kaitsmine.

Antoniuse Õu koosneb kolmest majast ning nende vahele jäävast õuealast tantsu- ja turuplatsi, hoovilava, näitusegalerii ja terrassiga.

Praegu töötavad Antoniuse Õue majades 22 eriilmelist ateljeed ja koda, nende seas savikoda, vaiba- ja lapikoda, vitraaži-, kööneri- ja nukukoda, naha- ja tekstiilikodad jt. Kõigis kodades on võimalik jälgida meistrite tööd, Gildi märgiga eesti kunsti ja käsitööd saab ka kaasa osta.

Tähtsamad üritused 2006.aastal.

- * Teisipäeviti ja kolmapäeviti kell 17. – 18.30 on avatud laste loovuskoda.
 - * Enne jõule on Antoniuse Õu jõululaada päralt. 14.-17. detsembril toimuv laadal kaubeldakse käsitöötoodanguga. Õuelaval on kultuuriprogramm. Gildisaalis on avatud õpitoad.
- Täpsemat infot saab tel. 74 23 823 www.antonius.ee

Antoniuse Õue tegevjuht Ann Anderson, antonius@antonius.ee

Seto Käsitöö Kogo

MTÜ Seto Käsitöö Kogo on alles uus ühendus. Asutamiskoosolek oli käesoleva aasta 18. juulil. Põhikirja järgi on tegevuseks setu rahvuslikul käsitöötraditsioonil põhineva ettevõtluse arendamine ning setu rahvusliku käsitöö järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu. Asutajaliikmeid oli kokku 20, neist üheksa eraisikut, kaks osatähta ja kaks FIE-t.

Üldisteks eesmärkideks on koolituse korraldamine, trükiste väljaandmine, samuti üle-setumaalise nõuandesüsteemi väljatöötamine nii meeste kui naiste käsitöö valdkondades.

Tegeldakse ka turunduse poolega, et leida laatasid, millele osalemise kaudu saaks edendada Setumaa ettevõtlust. Korralduste koostöövõimendamine on kord kuus plaanis käsitöödajakud, kus õpetatakse käsitööd ja aetakse niisama juttu.

MTÜ Seto Käsitöö Kogo juhatase esimees Sigre Andreson, tel. 50 71 029 sigre@setomaa.ee

Jäneda käsitöökeskus

on omapärasel kordumatus keskkonnas, Musta Täku Talli lakapealsel asuv mitmekülgse kaubavalikuga eestimaist käsitööd

pakkuv keskus. Et see 1888. aastal Jäneda mõisa tööhobuste talliks ehitatud hoone üla-korrus on soojustamata, saavad käsitöötajad seal tegutseda põhiliselt suvekuudel. Nii kestabki hooaeg 1. maist 1. oktoobrini.

Käesoleval sügisel lõpetas käsitöökeskus oma viienda hooaja.

Tallipealsel tegutses kangastelgedel kudujate õppe- ja töötuba. Et Jänedal korraldatakse suvel palju rahvarohkeid ettevõtmisi, avatakse käsitöökeskuses veel erinevaid töötubasid, kus on võimalus jälgida tööprotsesse ja ise nendel osaleda. Samas on väljas ka parimate käsitöömeistrite loominguid näitused.

Jäneda käsitöökeskuses tegutseva **rahvarõivavalmistajate kooli** lõpetas sel kevadel teine lend, 14 naist, kes kaks aastat tagasi proovilappidel käsitöötehnikate õppimist alustasid ja 1. mail Jäneda mõisa ballisaalis oma rahvarõivakostüümide täiskomplekte esitlesid. Õppeprotsess õpetajate Silvi Allimanni, Silja Nõu, Riina Salmi ja Eeva Kanni ning etnograafide Reet Piiri ja Igor Tõnuristi suunamisel oli pingeline ja huvitav.

Seekord oli valmistatud kostüüme muinasajast kuni 20. sajandini. Näha võis rahvarõivastes Ambla ja Kadrina kihelkonna naisi ja neide, Peetri kihelkonna naist jt. Esitleti ka kahte mehe kostüümi vammusega ja üht naise pikk-kuube. Luule Nurga oli valmistanud eesti naise keskaegse riietuse Halliste kkk. baasil.

Rahvarõivategijatele on nüüd Jänedal lisandunud ka **niplispitsikursus**. Selle kursuse lõpetas kevadel 13 naist, kes aasta jooksul Kristna Halbergi juhendamisel rahvariie pitsi niplama õppisid. Lõupäeval seisid proudad kaunistes rahvariie, mida ehtis omaniblatud pits.

Millest räägiti Juhtide koolis

Maakondade käsitööseltside-ühenduste juhid ja koostööpartnerite esindajad kogunesid taas, juba kaheksandat korda igasügisesele nõupidamisele, et teha kokkuvõtteid tehtust ja kavandada uusi ülesandeid.

Külalisteks olid seekord Christi Kütt, kes rääkis oma konkursil võidu toonud mänguasjadest ja sinna juurde kuuluvast raamatust, ning Eevi Astel, kes tutvustas oma raamatut "Taskud võõle, kotid kätte".

Kinnitati uue konkursi juhend ja konkursieelsete õppepäevade programm. Arutati ka järgmiste konkursside teemasid. Idee tasandil on välja pakutud *eesti ülerõivas – sõ-*

bast vammuseni ja eesti-oma-müts – murumütsist kõrvikuni.

Arutati läbi eeloleva aasta põhilised ettevõtmised ja aastaraamatu väljaandmine. Voolikogu ajaks valmivas aastaraamatus peaksid olema maakondade käsitööühenduste ja alaliitude aruanded.

Jätkub käsitöömeistrite ja -ühenduste infopanga koostamine maakondade tasandil, andmed sisestatakse hiljem käsitööliidu abiga.

Arutati koolituse läbiviimist koostöös EAS-iga maakondade tasandil.

Lõpuks kuulati juhatase aruanne suvistest tegemistest.

MEISTRI-TUNNISTUSED

Jätkub rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistuste väljaandmine. Sel suvel said tunnistused neli TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lõpetajat tekstiili alal ja kuus Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli lõpetajat sepatöö alal. Üldse on tunnistuse saanud 42 käsitöömeistrit. Väljatöötamisel on naha ja keraamika kutseeksami juhendid. 2007.a. kevadel on plaanis korraldada Kuressaare Ametikoolis eksamid nimetatud aladel.

Järgmised eksamisessioonid:
7.-9. märts 2007
25.-27. aprill 2007

Kus käisime, mida nägime

Ei saa me läbi Lätita

Sellesuvine käsitöoliidu keskaja reis toimus naabrite juurde Lätimaale. Kolm juuliku päeva (15.-17. 07) möödusid Cesist ning Rundale lossi ja liivlaste kodupaiku külastades.

Cesise keskaja pidu toimus üle linna erinevates paikades, kohal olid nii katkutohtrid kui 18.sajandi moedamid härrade käevangus. Käsitöölaad pakkus suures valikus kõikvõimalikke kohalikke käsitöid. Linnuses oli laste mänguplats ja mõnused söögikohad. 800 aastat vanaks saanud Cesis on armas väikelinn, mida tasub külastada mitte ainult peo ajal.

Unustamatu mulje jätsid renoveeritud Rundale barokkloss koos värskelt rajatud prantsuse stiilis pargiga ja mõnusa inimsõbraliku atmosfääriga Ventspils linn. Seal jätkus aega ka mereäärse vabaõhumuuseumi külastamiseks. Nukrus jäi hinge hääbuvat liivi rahvamuuseumi vaadates. Ära nägime ka Kolka neeme, kus kokku saavad Riia lahe ja Balti mere lained.

Ei olegi vaja kaugele sõita, et avastada enda jaoks uusi kohti ja koguda toredaid elamusi.

Tarbekunstinäitus Riias

12. juulist 6. augustini toimus Riias Läti Kultuuriministeeriumi poolt korraldatud esimene rahvusvaheline tarbekunstinäitus. Näitusel oli esindatud rahvarõivameistrite, keraamikute, naha-, metalli- ja puutöömeistrite looming Eestist, Lätist ja Leedust. Eestit esindasid Liina Veskimägi-Iliste, Riina Tomberg, Christi Kütt, Valve Alamaa, Viktoria Rebane ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid.

Rahvakunstifestival Ungaris

Augustikuus (17.-21.08) toimus Budapestis suurejoonelises Buda kindluses 20. rahvakunstifestival. Ürituse mastaabid olid aukartustäratavad: 800 käsitöolist ja -töökoda ääristasid oma paviljonidega teid kokku 4 kilomeetri ulatuses. Lisaks kaks suurt lava, kus pidevalt olid kontserdid. Suur valik ehedat käsitööd võttis silme ees kirjuks: keraamika, nahatööd, punutised ja muidugi rahvuslikud rõivad. Silmatorkavalt palju oli neid ka laadaliste seljas.

Eesti käsitöö jaoks oli ette nähtud pool paviljonist lossi siseöuel. Meie käsitöö äratas suurt tähelepanu, eriti kadakapuust esemed. Et meie naabriteks olid kohalikud veinimeistrid, õppisime ära, kuidas veini soodaveega segades väga mõnusa karastusjoogi saab.

Festivali raames toimus käsitöökonverents, mille teemaks oli rahvakunsti säilitamine ja selle rahastamisvõimalused eri maades. Sõnavõtjaid oli Rootsist, Austriast, Slovakkias, Portugalist, Hispaaniast.

Ülle Võrno

Põhjamaade käsitöoliitude juhid kohtusid Reykjavíkis

Põhjamaade käsitööühendusi juhib teist aastat Islandi käsitööorganisatsioon. Septembris toimus traditsiooniline töökoosolek, kus iga liikmesriik tutvustas oma eelmise perioodi suuremaid ettevõtmisi. Meie esitasime aruande Põhjamaade käsitöölaagrist. Koosolekul kinnitati järgmisel aastal 26.-27. sept. Reykjavíkis toimuva konverentsi kava ja peateema – käsitöötraditsioonid kaasaegses disainis.

TOETAJALIHKMED

Aita Rõemus	55 659 288	maalitud siidist tooted
Aino Jakobi	55 11 594	maalitud siidist tooted
Hidante OÜ - Ulve Kangro	55 34 051	Setu pits
Jadok OÜ	50 15 691	puhutud klaasist esemed
Kodukäsitöö OÜ	6 314 076 www.crafts.ee	rahvuslik käsitöö
Külliki Nõu	50 62 657 www.hot.ee/woolhats	vilditud esemed
Lilliina OÜ – Mehis Täpp	50 41 420	linased kodutekstiilid
Liimeister OÜ – Vello Kaasen	56 645 028	puutöö
Manlund OÜ	6 782 404, 50 64 599	nahast tooted
Moulinette OÜ – Mari Lakspere	50 26 723	kudumid
Rein Kiviorg	52 05 284	puidust mänguasjad
Riina Maitus	56 655 513	vilditud esemed
Ruut ja Triip OÜ - Riina Tomberg	51 11 678	rahvuslikud kudumid
Sepikoda OÜ	50 98 948 www.sepikoda.ee	sepised
Tiia Mets	55 20 348 www.tsunft.com	keskaegsed nukud ja kangast ehted
Valdur Tilk	52 34 057	puidust tooted
Vestra EX OÜ - Kaido Kaust	51 34 587	linased tooted
Virve Eviste	56 486 514	kätsi valmistatud seep
Võrumaa Ukuharu OÜ - Milvi Lett	78 21 949, 56 59 111 www.zone.ee/voruukuharu/	naturaalsest linasest käsitööesemed
Õie Kase	6 480 004	triibuseeliku kangast kotid
Ülle Ehrpais	51 31 219	lapitööd
Ülle Kull	50 26 053	vitraaž

INFOPUNKTID

Tallinn	Eesti Käsitöö Maja Tallinna Rahvaülikool	Pikk 22 Tallinn Estonia pst.5a Tallinn
Tartu	Eesti Rahva Muuseum	J.Kuperjanovi 9 Tartu
Räpina	Ulve Kangro Meistrikoda	Võhandu 10 Räpina
Valga	Käsitöökelder	Kesk 9 Valga
Otepää	Anni Butiik	Pühajärve tee 2 Otepää
Haapsalu	Haapsalu Kutsehariduskeskus	Ehitajate tee 3 Uuemõisa
Jõhvi	käsitöökauplus Jõhvi Seltsimaja	Keskväljak 4 Jõhvi Kooli 2 Jõhvi
Rakvere	Viru Käsitöö Salong	Pikk 16 Rakvere
Põltsamaa	käsitöökauplus	Kesk 1 Põltsamaa
Jäneda	Jäneda Käsitöökeskus	Jäneda, Tapa vald

NB!

Pärandihoidja 2006 auhinna ettepanekuid

(koos põhjenduse ja soovitusetega) ootame käsitöoliitu hiljemalt 15. jaanuariks 2007. Auhinna saajad tehakse teatavaks volikogus 4. veebruaril 2007.

Tähtsamad käsitöölalased ettevõtmised 2007. aastal

DETSEMBER 2006

- 8.-9. Jõululaat Raplas 51 28 931
9. Kodukäsitöölaad Põltsamaal 55 612 312
14.-17. Antoniuse jõuluturg Tartus 58 588 245
15.-16. Käsitöömess Viljandis 52 90 617
15.-16. Käsitöölaad Kärkla kultuurikeskuses 52 44 820

VEEBRUAR

3. **ERKL volikogu ja Pärandihoidja auhinna väljakuulutamine 6 604 772**

APRILL

- 7.-8. Ida-Virumaa käsitöölaad Viru Nikerdaja 3 370 252
14. 11.Viljandimaa rahvakunstpäev 52 90 617
20.-21. Jüripäeva laat Tallinna vanalinnas 6 604 772
21.-28. Aastanäitus Kotiparaad Põltsamaa Kultuurikeskuses 55 612 312

MAI

- 4.-5. **ERKL konverents 15 aastat käsitööliidu taastamisest ja käsitööpäevad Valgamaal 6 604 772**

12. V kevadlaad Raplas 51 28 931
12. Heimtali käsitöölaad 51 26 422
25. Näitus „Paunast veersekini“ Pärnus 56 453 401

JUUNI

9. Viljandi hansapäevade käsitöölaad 52 90 617
15.-16. Rahvakunsti laat Tallinna vanalinnas 6 604 772
16. Laste käsitöölaad Tallinna vanalinnas 6 604 772
16.-17. XIII maarahva laat Vastseliinas 50 96 301
23. Puulaevade pidu Sõru sadamas 52 44 820
23. Avinurme pütilaad 50 61 166
29.-2.07 VI rahvusvaheline niplispitsi näitus Pärnus 56 453 401

JUULI

- 5.-8. **Keskaja turg Tallinna vanalinnas 6 604 772**
13.-15. Rahvakunsti laat folkloorifestivali Baltica ajal 6 604 772
15.-24. Näitus „Linna maastikud tikkimistehnikas“ Sillamäel 39 26 150
20.-22. Käsitöö ja kunsti laat Võrus 50 58 757
21. Käsitöö ja omatoodangulaat Kärklas Vabrikuväljakul 52 44 820

AUGUST

- 3.-5. IX vabariiklikud portselanipäevad Pärnus 53 433 063
8.-11. „Varbola puu“ 2007 50 27 322
11. Käsitööpäev Ida-Virumaal Karjamäe hobitalus 39 77 398
25. Käsitööliste laat Jõhvi muinaspäevadel 3370252

OKTOOBER

6. Sügislaad - kartulipäev Raplas 51 28 931
Rahvusvaheline niplispitsi seminar Narva linnamuuseumis 5531658
Käsitööpäevad lisaku muuseumis 3393036

NOVEMBER

Mardilaad 6604772

DETSEMBER

1. Puutoodete laat Jõgeval 7721987
8. Kodukäsitöölaad Põltsamaa Kultuurikeskuses 55 612 312
14.-15. 12.Viljandi käsitöömess 52 90 617
14.-15. Käsitöö- ja omatoodangulaat Kärkla Kultuurikeskuses 52 44 820

MAAKONDADE SELTSID, ÜHENDUSED JA KÄSITÖÖKESKUSED

Ida – Virumaa

Ida-Virumaa käsitööselts, Anne Uttendorf 55 47 273
Narva klubi Käsitöö, Olga Kublitskaja 55 31 658

Jõgevamaa

Laiuse Õlekäsitöökoda, Eha Virkunen 55 44 999
Põltsamaa käsitööselts, Anne Ütt 55 612 312

Järvamaa

MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts, Imbi Karu 56 956 639
Huviselts Põimik, Ruta Esilas 38 79 286, 56 207 145
Rahvakunstiühing Veimevakk, Ilme Varik 52 87 306

Läänemaa

Läänemaa Käsitööliste Ühendus, Marju Heldema 56 158 119
Haapsalu käsitööselts, Aime Edasi 51 981 965

Lääne -Virumaa

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Kersti Loite 32 41 587
Jäneda Käsitöökeskus, Elo Kallas 50 65 672

Põlvamaa

Põlva Käsitööklubi, Asta Tagel 79 95 338
Räpina Käsitöökoda, Astrid Narusk 79 62 694

Pärnumaa

MTÜ Lüster, Mai Kolossova 44 26 240, 44 50 070
MTÜ Tulilind, Maris Aidak 58 045 388
Pärnu Kunstnike ja Käsitööliste Guild, Eddi Leet 56 488 714

Raplamaa

Raplamaa seltsing Süstik, Ivi Sark 51 28 931

Tallinn ja Harjumaa

Tallinna Käsitöökeskus, Liina Veskimägi – Iliste 56 674 671
Rahvakunsti Klubi, Margit Sondberg 55 24 216

Tartumaa

Tartu Käsitööklubi, Tiina Konsen 53 478 479
Tartu Maanaiste Liit, Urve Kaasik 53 412 408
Antoniuse Guild, Ann Anderson 7 423 823

Valgamaa

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Marge Tadolder 56 466 720

Viljandimaa

Viljandimaa Rahvakunstiühing, Leida Mägi 43 33 850

Võrumaa

MTÜ Aila Näpustuudio, Aila Kikas 78 28 048
Parksepa käsitööselts, Külli Meltsov 52 02 179
Võrumaa käsitööühistu ESI, Rael Kaasen 5 219 444
MTÜ Seto Käsitöö Kogo, Sigré Andreson 50 71 029

Saared

Hiiumaa käsitööühendus, Margit Kääramees 52 44 820
Kihnu folklooriselts Kihnumoa, Katrin Kumpan 44 69 714
Saaremaa Käsitöökeskus, Jane Mägi 45 24 645
Vormsi käsitööselts, Kristina Rajando 56 616 395

Juhatus: Liivi Soova (esimees), Ulve Kangro, Kersti Loite, Kai Malmstein, Kristina Rajando, Eeva Talts, Virve Tuubel, Liina Veskimägi-Iliste

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Pikk 22, Tallinn 10133;
tel. (372)6 604 772, 51 87 812. Maiken Mündi, Katrin Lükkl
e-post: info@folkart.ee; www.folkart.ee
Toimetaja Maie Leetoja
Trükk Vali Press OÜ